

‘Marcouch, bent u weleens gediscrimineerd?’, Scholenproject over lastige thema’s gestart

Door Jenda Terpstra

ARNHEM - ‘Ik denk dat de burgemeester wel chill is.’ Zouhair (17) en Mohammed (16) lopen het stadhuis van Arnhem binnen. Daar wacht burgemeester Ahmed Marcouch hen op. ‘Bent u ook wel eens gediscrimineerd?’

Op het Rijn IJsselcollege in Arnhem is deze woensdag ‘Project Ongehoord’ gepresenteerd: een scholenproject waarbij 20 leerlingen verspreid door het land op zoek gaan naar de gevolgen van uitsluiting en discriminatie, tijdens de Tweede Wereldoorlog én tegenwoordig. Hun zoektocht werd vastgelegd op film en in tien verschillende documentaires gegoten. De films moeten docenten helpen om moeilijke gesprekken in de klas aan te gaan. En dat is hard nodig, zeggen zowel leerlingen als docenten.

Twee leerlingen van het Rijn IJsselcollege deden mee aan het project: Mohammed en Zouhair. In een grote zaal werd de documentaire over hun zoektocht woensdag vertoond voor zo’n 70 studiegenoten. In de film spreken Mohammed en Zouhair met een overlevende van de Holocaust. Ze horen van een historica hoe Joden tijdens de Tweede Wereldoorlog stapsgewijs steeds iets minder vrijheden kregen. Ze vervolgen hun weg door het Arnhem van tegenwoordig, om discriminatie in de huidige samenleving onder de loep te nemen. Daarvoor gaan ze eerst op bezoek bij burgemeester Marcouch.

Gediscrimineerd

‘Bent u weleens gediscrimineerd?’, vraagt Zouhair in de documentaire aan Marcouch. ‘En vindt u dat Artikel 1 van de grondwet ons goed genoeg beschermt?’ Iedereen zou gelijk moeten zijn. Maar daar merkt Zouhair in de praktijk weinig van. Het kostte de student juridisch administratieve dienstverlening meer dan 50 brieven voordat hij eindelijk een stage vond. Marcouch vertelt dat hij net als Zouhair een baantje zocht op zijn 18e. De brieven die hij terugkreeg heeft hij bewaard. Die begonnen vaak met ‘tot onze spijt’. Toen hij bij de politie solliciteerde hoorde hij: ‘je bent de beste kandidaat, maar Amsterdam

© ANP/Archief

is nog niet klaar voor een Marokkaans gezicht.’ Hij was teleurgesteld en boos. Maar kijk waar hij staat? Hij is de politiek ingegaan en heeft zich niet laten kennen. Dat is wat de jongens meenemen, zeggen ze na de film.

Hardheid

Op scholen als het Rijn IJsselcollege is de multiculturele samenleving goed zichtbaar. Maar juist op scholen merk je de hardheid in de samenleving, zegt regisseur Julia von Graevenitz die Project Ongehoord opzette. Voor het project bezocht ze zo’n 80 mbo-scholen en ging met leerlingen in gesprek. Daarna werd een aantal van hen gevraagd om te helpen de documentaires te maken. Doordat de leerlingen op zoek gaan naar verhalen uit het verleden, leren ze volgens Graevenitz dat uitsluiting vreselijke vormen aan kan nemen. Daarom moet je met elkaar in gesprek gaan. Je leert van elkaar en krijgt respect voor elkaar, zegt ze.

Niet schrikken

Graevenitz hoopt dat de tien documentaires die zijn gemaakt, leerlingen en docenten door het hele land gaan helpen om in debat te gaan over thema’s die moeilijk bespreekbaar zijn. De films zijn gratis online te kijken en gaan veel verder dan alleen uitsluiting en discriminatie. Ook thema’s als wraak en vergeving, strijden voor vrijheid, afkomst en identiteit, en medemenselijkheid worden besproken. Dat moeilijke gesprek aangaan op school is hard nodig, zegt burger-

schapsdocent Jakob Verhoeven. In de klas merkt hij dat er bij jongeren veel vragen zijn. En dat ze soms een ongezouten mening hebben waar andere docenten van schrikken. ‘We moeten juist het gesprek aangaan, en niet schrikken van een ongepaste mening over homo’s of joden.’ Sommige docenten vinden dat moeilijk, weet hij. Maar juist door het gesprek, kun je leerlingen ook een andere kant laten zien. Daarom begint Verhoeven het eerste halfuur van zijn les vaak met de actualiteiten en mag iedereen zijn mening geven. ‘Ze zijn volledig vrij om te zeggen wat ze denken, maar ze weten: ik ga er soms ook keihard en confronterend tegen in’, zegt hij lachend.

Hoofddoek

Met de film over discriminatie en uitsluiting is de klus ook op het Rijn IJsselcollege nog niet geklaard, dat blijkt tijdens het debat na de film. Eén van de leerlingen vertelt dat ook zij vervelende situaties kent waarin ze werd gediscrimineerd. Nog niet zo lang geleden zelfs. Ze werd tijdens haar sollicitatie gevraagd waarom ‘ze dat ding op haar kop had’. De zaal reageert onthutst. De directeur van de school zegt: ‘jullie moeten weten dat je met dit soort verhalen ook bij de school terecht kan.’ Het meisje reageert: ‘ja, ik ben ook naar een docent gegaan. Die zei: kan je je hoofddoek dan niet gewoon afdoen?’ Ook op deze school zijn nog een paar gesprekken te voeren, verzucht de directeur.